

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Den Haag

Datum : 14 januari 2025
Ons kenmerk : 2183-24
Contactgegevens : info@vogelbescherming.nl
Betreft : Zienswijze op concept-wijziging van de Omgevingsregeling in verband met soortenDNA

Digitaal verzonden

Geachte meneer, mevrouw,

Deze wijziging van de Omgevingsregeling beoogt het bevorderen van het (versneld) isoleren van woningen ten behoeve van de energietransitie. Hiertoe wordt de zogenaamde soortenDNA-methode in de Omgevingsregeling voorgesteld als erkende maatregel bij na-isolatiwerkzaamheden van grondgebonden woningen. Verondersteld wordt dat met het toepassen van de soortenDNA-methode en de bijbehorende werkwijze wordt voldaan aan de specifieke zorgplicht ten aanzien van flora- en fauna-activiteiten zoals volgt uit artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving. Zodoende zouden nadelige effecten voor vleermuizen bij na-isolatiwerkzaamheden worden voorkomen.

In deze zienswijze vragen wij uw aandacht voor onduidelijkheden en potentiële negatieve consequenties voor beschermde vogels van deze wijziging van de Omgevingsregeling.

1. Onduidelijkheid over toepasbaarheid van de regeling op vogels

De voorgeschreven onderzoeksmethode ziet volgens de toelichting uitsluitend op vleermuizen en niet op (gebouw-bewonende) vogelsoorten noch strekt die ertoe invulling te geven aan voor deze soorten relevante zorgplichten. De toelichting is daar echter onduidelijk over.

Omwille van de rechtszekerheid dient duidelijker kenbaar te worden gemaakt in de toelichting dat: 1) de voorgestelde regeling uitsluitend beoogt invulling te geven aan de zorgplicht voor *sec* habitatrichtlijnsoorten (vleermuizen) en 2) de zorgplicht die geldt voor vogels en hun eieren, nesten en rustplaatsen altijd in acht moet worden genomen bij de werkzaamheden die verband houden met het isoleren van de woningen. Iedere schijn dat deze maatregel (ook) invulling zou geven aan zorgplichten in relatie tot vogels dient te worden vermeden.

In paragraaf 4.3 'Verhouding tot hoger recht' staat vermeld dat de voorgestelde regeling "strekt tot nadere concretisering van de specifieke zorgplicht vervat in artikel 11.27 van het Bal [en dit artikel] strekt tot implementatie van artikel 2 van de Vogelrichtlijn". Deze verwijzing naar de Vogelrichtlijn is enerzijds onjuist en impliceert anderzijds onterecht dat de regeling mede van toepassing is op vogels.

De voorgenomen regeling is niet van toepassing op vogels maar habitatrichtlijnsoorten (vleermuizen), wat maakt dat niet de Vogelrichtlijn maar juist de Habitatrichtlijn had moeten worden aangehaald. De Habitatrichtlijn blijft in deze paragraaf van de toelichting geheel onbenoemd, terwijl artikel 11.27 Bal kan worden aangemerkt als een implementatie van artikel 12, eerste lid, van de Habitatrichtlijn die lidstaten

verplicht "de nodige maatregelen [te treffen] voor de instelling van een systeem van strikte bescherming" voor onder meer inheemse vleermuissoorten.

Het aanhalen van de Vogelrichtlijn is verwarrend, want lijkt te impliceren dat met het toepassen van de soortenDNA-methode en de bijbehorende werkwijze tevens invulling kan worden gegeven aan de zorgplicht ten overstaan van beschermde vogelsoorten. Dit, ondanks het feit dat naderhand expliciet kenbaar wordt gemaakt dat "de toepassing van soortenDNA op grond van deze regeling [niet ziet] op vogels".

Er wordt bovendien ten onrechte verwezen naar artikel 2 van de Vogelrichtlijn dat vereist dat lidstaten "alle nodige maatregelen" nemen om vogelpopulaties te behouden en herstellen. Artikel 5 van de Vogelrichtlijn vereist daarentegen dat lidstaten "een algemene regeling voor de bescherming" van deze soorten dienen in te voeren, in het bijzonder door het verbieden van de gespecificeerde handelingen. De wettelijk vastgelegde zorgplicht uit artikel 11.27 Bal dient te worden aangemerkt als een algemene regeling voor de bescherming van onder andere vogelrichtlijnsoorten, waarmee mede wordt beoogd overtredingen van de verbodsbepalingen te voorkomen. Derhalve zou moeten worden vermeld dat de zorgplicht zoals vervat in artikel 11.27 Bal onder meer strekt tot de implementatie van artikel 5, en niet alleen artikel 2, van de Vogelrichtlijn.

2. Bemonsteringsprotocol

Met betrekking tot het bemonsteringsprotocol dient daarnaast nadrukkelijk te worden vermeld dat met het uitvoeren van de voorgeschreven werkzaamheden ook de specifieke zorgplicht ten overstaan van beschermde vogelsoorten in het geding kan zijn en hier rekening mee moet worden gehouden.

Zoals gezegd beoogt de regeling een versnelde uitrol van de energietransitie te bewerkstelligen en wordt in paragraaf 6.1.1 aangenomen dat:

"Door deze methode als erkende maatregel toe te staan is de verwachting dat de regeldruk voor bedrijven afneemt en zij sneller zullen kunnen isoleren als er geen vleermuizen worden aangetroffen."

De afwezigheid van vleermuissoorten laat echter onverlet dat voorafgaand aan de werkzaamheden tevens dient te worden vastgesteld of gebouw-bewonende vogelsoorten zich op de locatie bevinden. Dit volgt immers eveneens uit artikel 11.27 en 11.37 Bal.

De toelichting moet daarom duidelijk vermelden dat er voorafgaande aan het uitvoeren van deze activiteiten altijd moet worden gecontroleerd of er beschermde vogels en hun nesten of verblijfplaatsen in of op de betreffende gebouwen zijn. De wijziging van de regeling doet immers niets af aan de verplichting tot het uitvoeren van voorafgaand onderzoek naar deze soorten en het treffen van maatregelen op grond van de zorgplicht die geldt voor alle inheemse vogels op grond van artikel 11.27 Bal.

3. Definitie van 'thermische schil van gebouwen' ontbreekt

De regeling stelt voor de volgende definitie op te nemen in onderdeel A van bijlage I van artikel 1.1 van de Omgevingswet:

"soortenDNA (eDNA): methode van onderzoek voor de aanwezigheid van vleermuizen of andere beschermde soorten in de thermische schil van gebouwen."

Wat onder een 'thermische schil van gebouwen' dient te worden verstaan wordt echter niet nader gedefinieerd. Hoewel in de ['Regeling van de Minister van Klimaat en Groene Groei van 28 oktober 2024, nr. WJZ/ 88821863, tot wijziging van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies in verband met enkele aanpassingen in de subsidiemodule Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing'](#) staat vermeld dat de begripsomschrijving van thermische schil 'thermische schil als beschreven in ISSO 82.1, zesde druk' behelst, is de definitie in de voorgestelde regeling allerm minst duidelijk. Die definitie moet daarom expliciet in de regeling worden opgenomen, zodat het duidelijk is wat er wel en niet onder valt.